

A woman with dark hair in a ponytail, wearing glasses and a denim jacket, is smiling and looking at a man. The man has short grey hair and is wearing a blue shirt and a grey scarf. They are both looking at a document on a table. The background is a bright, modern office space with a whiteboard and large windows.

Framtidsberedningen

Verksamhetsrapport 2018

Innehållsförteckning

Regionfullmäktiges framtidsberedning	2
Aktuellt uppdrag	2
Definition	2
Frågeställningar	2
Verksamhetsrapport.....	2
Disposition.....	2
Tillvägagångssätt.....	2
Kunskapsuppbyggnad	3
Urval för dialoger	3
Dialogmetoder.....	3
Analys och slutsatser.....	3
Återkoppling.....	3
Ekonomisk redovisning.....	3
Fakta	3
Region Norrbotten.....	3
Regional utvecklingsstrategi (RUS).....	3
RUS-processen.....	4
Framtidsberedningens analys.....	4
Kunskap om RUS.....	4
Deltagande i RUS-processen.....	4
Återkoppling av RUS	5
Behov av regionalt ledarskap.....	5
Utveckling för hela länet.....	5
Sammanfattning av behov	6
Tacklista.....	7

Regionfullmäktiges framtidberedning

Framtidsberedningens generella uppdrag är att arbeta med uppgifter som rör framtidsfrågor om länets utvecklingsmöjligheter. Beredningens uppgift är att inom sitt område:

- Öka kunskapen om medborgarnas behov
- Verka för bättre kontakter mellan medborgare och förtroendevalda
- Lämna rapporter om genomförd verksamhet

Ledamöter
Lennart Thörnlund (S), ordförande
Bente Moen Åkerholm (S), vice ordförande
Anna-Carin Aaro (S)
Jan Sydberg (S)
Peter Eriksson (S)
Elisabeth Bramfeldt (V)
Annika Eriksson (MP)
Anders Sundström (NS)
Anna Scott (NS)
Martin Åström (NS)
Birgitta Pounu (NS)
Birgit Meier Thunborg (M)
Erik Lundström (L)

Aktuellt uppdrag

Landstingsfullmäktige beslutade den 23-24 november 2016 att tilldela framtidsberedningen följande uppdrag:

- Vilket behov har olika aktörer inom regional utveckling när det gäller kunskap om struktur och processer, mötesplatser och påverkansmöjligheter vid framtagningen av en ny regional utvecklingsplan (RUS)?

Regionfullmäktige beslutade den 22-23 november 2017 att förlänga framtidsberedningens uppdrag och att rapport ska avläggas i april 2018.

Definition

I framtidsberedningens uppdrag anges aktörer inom det regionala utvecklingsområdet som målgrupp. Beredningen har således tolkat begreppet medborgarna som företrädare för näringsliv, organisationer, kommuner och branschföreträdare. Begreppet medborgardialog innefattar således dialog med representanter för dessa.

Frågeställningar

Framtidsberedningen har i början av arbetet tagit fram frågeställningar utifrån uppdraget. Dessa har använts som utgångspunkt vid beredningens dialoger. Dialogerna har därefter anpassats beroende på aktörernas bakgrund och huruvida de tidigare deltagit i framtagandet av RUS. Frågeställningarna är:

- Hur upplever ni ert deltagande i framtagandet av den regionala utvecklingsstrategin (RUS)?
- Varför är RUS viktig för er och er verksamhet?
- Hur kan RUS-dialogen med Region Norrbotten utvecklas?

Verksamhetsrapport

Disposition

Framtidsberedningens verksamhetsrapport inleds med information om det aktuella uppdraget samt beredningens tillvägagångssätt för dialogerna. Därefter följer fakta om den regionala utvecklingsstrategin och Region Norrbottens nya uppdrag. Beredningen redovisar sedan sin analys av det som framkommit i dialogen och sina slutsatser om aktörernas behov i relation till RUS-processen.

Tillvägagångssätt

Beredningens uppdragscykel består av följande moment:

- Fastställande av verksamhetsplan i februari 2017
- Kunskapsuppbyggnad
- Planering och urval
- Medborgardialog utifrån beredningens målgrupp
- Analys av det som framkommit i dialogen tillsammans med relevant fakta
- Fastställande av verksamhetsrapport
- Återkoppling till dialogdeltagarna

Kunskapsuppbyggnad

Framtidsberedningen har tagit del av fakta om tidigare arbete med den regionala utvecklingsstrategin, samt fakta om den kommande RUS-processen som inleddes hos nybildade Region Norrbotten under samma tid som beredningen påbörjade sitt uppdrag. Beredningen har under uppdragets gång haft en kontinuerlig kunskapsinhämtning.

Urval för dialoger

Beredningen har i början av uppdraget gjort en planering och ett urval i syfte att uppnå en bred representation bland aktörerna inom det regionala utvecklingsområdet. Beredningen har använt sig av ledamöternas respektive lokalkännedom och kontaktnät för att få en geografisk spridning, och i urvalet även tagit hänsyn till faktorer som storlek, bransch, ålder och tidigare deltagande i RUS-processen. Beredningen har fört dialog med representanter från näringsliv, kommuner, idéburen sektor samt branschföreträdare. Dialoger har hållits i länets samtliga kommuner.

Dialogmetoder

Framtidsberedningen har baserat sin dialog på det personliga mötet mellan ledamöterna i beredningen och aktörerna som de har mött. Information om beredningen och uppdraget har skickats ut till de inbjudna deltagarna i förväg för att skapa goda förutsättningar för samtal.

Beredningen har använt sig av möten som de har bjudit in aktörerna till, ibland enskilt och ibland flera aktörer tillsammans. Beredningen har även genomfört studiebesök i olika verksamheter runtom i länet. Alla dialogtillfällen har dokumenterats av ledamöterna och dokumentationen har sedan legat till grund för beredningens analys.

Analys och slutsatser

Under analysarbetet har beredningen utgått ifrån sin kunskapsuppbyggnad, fakta och det som framkommit vid medborgardialogerna. Med detta som grund redovisar beredningen sina slutsatser om de regionala aktörernas behov.

Återkoppling

Beredningen kommer att återkoppla till de aktörer man har träffat genom att skicka ut verksamhetsrapporten samt bjuda in till det regionfullmäktigesammanträde som behandlar rapporten. Varje regionfullmäktigesammanträde direktsänds via webb-TV och närradio. TV-sändningarna går dessutom att se i efterhand. Detta ger medborgarna en möjlighet att följa

debatterna om behandlingen av beredningens rapport och regionstyrelsens svar på rapporten.

Ekonomisk redovisning

Verksamhetsår 1: 2016-11-01 – 2017-10-31

Årsbudget	Utfall (-)	Resultat (+)
1 164 849	434 634	730 215

Verksamhetsår 2: 2017-11-01 – 2018-10-31

Redovisningen avser perioden november 2017 – februari 2018.

Årsbudget	Utfall (-)	Resultat (+)
1 164 849	256 335	908 514

I beredningens budget finns utrymme för 17 arvoden och 17 dagars ersättning för förlorad arbetsinkomst till varje ledamot.

Fakta

Region Norrbotten

Från och med den 1 januari 2017 blev tidigare Norrbottens läns landsting Region Norrbotten och tog därmed över det regionala utvecklingsansvaret från Länsstyrelsen i Norrbotten. Regionen har behållit landstingets tidigare ansvarsområden, inklusive hälso- och sjukvården. Den nya regionen kommer utöver detta samla regionala politiska frågor och samordna beslut kring den regionala utvecklingen i en direktvald politisk organisation. Uppgifter som har förts över från Länsstyrelsen till Region Norrbotten inkluderar den regionala utvecklingsstrategin, länsplanen för infrastruktur, användningen av statliga medel för regionalt tillväxtarbete (1:1-anslag) samt uppgifter inom ramen för EU:s strukturfondsprogram.

Regional utvecklingsstrategi (RUS)

Den regionala utvecklingsstrategin är ett övergripande strategidokument för Norrbottens utveckling. Den nuvarande strategin reviderades 2011 och har fokuserat på insatser mot 2020. Fram tills regionbildningen var länsstyrelsen ansvarig för samordningen, men strategin har tagits fram i ett brett samarbete mellan länsstyrelsen, kommunerna, dåvarande Norrbottens läns landsting, Luleå tekniska

universitet, Sametinget, myndigheter, organisationer och enskilda. Strategin ingår i EU:s och Sveriges strategier för hållbar tillväxt och är styrande för till exempel länets tillväxtprogram, EU:s strukturfondsprogram och territoriella program. Vidare binder strategin samman planeringsprocesser som har betydelse för en hållbar tillväxt och utgör ett strategiskt underlag i förhandlingar mellan länet och nationen.

RUS-processen

Arbetet med att ta fram en ny regional utvecklingsstrategi för perioden fram till 2030 har påbörjats under 2017. En remissversion av strategin ska tas fram under våren 2018 och en färdig strategi ska beslutas av regionfullmäktige i början av 2019. Ett viktigt underlag för strategin utgörs av de synpunkter och perspektiv som kommer samlas in från ett brett spektrum av aktörer i länet inom olika samhällssektorer. Under februari och mars 2018 anordnar Region Norrbotten dialogmöten om regional utveckling runt om i länet, där möjlighet ges att påverka och lämna synpunkter. Det hålls även workshops och konferenser om strategin. Ett workshop-material finns också tillgängligt för arbete i egen regi. Det går även bra att lämna synpunkter via epost och sociala medier.

Förutom underlagen från dialogerna används olika analysunderlag i framtagandet av strategin, bland annat de rapporter om länets utveckling som Luleå tekniska universitet tagit fram i samverkansprojektet Regional förnyelse samt den omfattande studie som samarbetsorganet OECD nyligen gjort för nordliga glesbefolkade områden där Norrbotten ingick. Viktiga utgångspunkter hämtas också från den nationella strategin för hållbar tillväxt samt EU:s strategier på området.

Efter att strategin antagits kommer regionen arbeta vidare med att involvera olika aktörer i genomförandet av strategin. Avsikten är att skapa en kontinuerlig samverkan i länet om strategins prioriteringar. Strategin ska sedan kunna revideras varje mandatperiod utifrån ändrade förutsättningar och behov.

Framtidsberedningens analys

I beredningens dialoger har det varit tydligt att det finns ett intresse för den regionala utvecklingsstrategin (RUS) hos deltagande aktörer. Det finns en vilja att bidra med synpunkter om länets utveckling och att få gehör för de utvecklingsbehov som finns på olika platser i länet. Beredningen ger i detta avsnitt sin analys av det som framkommit i dialogerna utifrån några gemensamma teman som identifierats.

Kunskap om RUS

Deltagarnas kännedom om RUS är varierad. Många företag har erfarenhet av kontakter med länsstyrelsen och regionen gällande företagsstöd och utvecklingsmedel, men flertalet saknar kunskap om vad RUS är och vilket syfte eller funktion den har. Det finns således behov av att sprida kunskap om strategin hos berörda grupper samt hos allmänheten i stort. I detta ligger både att synliggöra och marknadsföra strategin samt att involvera olika aktörer i framtagandet. En populärversion av strategin efterfrågas också.

I dialogerna fokuserar många aktörer på hur deras situation och förutsättningar ser ut idag. Detta står i viss kontrast till strategins framåtblickande och nytänkande perspektiv. Det kan därför finnas behov av att diskutera olika synsätt i samband med RUS-dialoger.

Vid dialogerna har beredningen identifierat ett behov av att diskutera kopplingen mellan den regionala utvecklingsstrategin och de lokala utvecklingsstrategier som kommunerna har – hur hänger dessa ihop? Många aktörer jobbar med utveckling och det är svårt för en enskild aktör att orientera sig och veta vilka projekt och möjligheter som finns samt hur de hänger ihop med olika strategier.

Företrädare för kommunerna nämner det växande behovet av samarbete mellan kommunerna för att tillhandahålla nödvändig samhällsservice i en situation av åldrande befolkning och vikande skatteunderlag. Hur inkluderas behovet av utveckling inom offentlig/kommunal sektor i RUS?

Deltagande i RUS-processen

Få deltagare säger sig ha varit delaktiga i den föregående RUS-processen. De är främst hos större aktörer som kommuner och företrädare från stora företag eller branscher som det finns erfarenhet av tidigare processer. Både stora och små aktörer ställer sig positiva till att delta i kommande processer om det finns lämpliga kanaler för det. Här finns önskemål om både fysiska möten och digitala möten. Även möjligheter att lämna synpunkter via sociala medier efterfrågas. Bland företagare finns behov av möten på kvällstid eftersom det kan vara svårt att avsätta arbetstid för detta. Vid beredningens dialog i Vuollerim lyftes crowdsourcing-konceptet fram som ett alternativt sätt att samla in underlag till strategin. Metoden bygger på en öppen form av innovation via internet där både experter och allmänhet får dela med sig av idéer och lösningar utifrån en given uppgift.

I samband med möten och inhämtning av synpunkter är det viktigt att regionen tillhandahåller ett underlag med information

och frågeställningar som deltagarna kan ge respons på och som ger ett relevant sammanhang för deltagandet. Det är även önskvärt att information ges i förväg.

Många vill att strategin skickas på remiss innan beslut. Det ska finnas möjlighet att tycka till om en förhandsversion av strategin innan den fastställs.

Återkoppling av RUS

Det är viktigt att strategin inte stannar vid en avsiktsförklaring. Den måste omsättas i aktiviteter och satsningar som gör skillnad. Flera deltagare har i dialogerna efterlyst återkoppling av tidigare strategi. Vilka resultat kan vi se av RUS:en och vad kan vi lära oss av de projekt som gjorts i anslutning till strategin? Vi måste dra lärdom av tidigare erfarenheter och inte ”uppfinna hjulet på nytt”. Det finns önskemål om att regionen tar ett samordningsansvar för detta då det är svårt för enskilda aktörer att få en överblick av vad som gjorts tidigare.

Företagare har också uttryckt behov av att få veta hur regionen tänker kring länets utveckling eftersom det påverkar deras planer för framtiden.

Behov av regionalt ledarskap

Det finns behov av samverkan mellan olika aktörer i länet om utvecklingsfrågor och att gemensamma frågor för länet drivs samordnat. I beredningens dialoger är det några utvecklingsbehov som är återkommande. Det handlar främst om infrastruktur och kommunikationer, kompetensförsörjning, inflyttning och bostäder, attraktivitet och marknadsföring av länet. Även frågor relaterade till restriktiva regleringar nämns som ett hinder för utveckling i länet, till exempel avseende tillämpningen av strandskyddet eller försvarsmaktens prövning av vindkraftsetableringar. Detta är övergripande frågor som omfattar fler än enskilda kommuner och företag och som därför måste drivas gemensamt på ett samordnat sätt. Regionen ses som den naturliga aktören att leda detta arbete.

Kopplat till den regionala utvecklingsstrategin framhålls också behovet av regionala strategier inom specifika områden, exempelvis testcenterverksamheten.

I detta sammanhang nämns bristen på resurser hos mindre kommuner att jobba med utvecklingsfrågor. I konkurrensen om olika etableringar blir det allt viktigare att ta fram bra underlag och erbjudanden. Kan regionen stödja kommunerna i detta arbete?

Utveckling för hela länet

Flera aktörer betonar vikten av att RUS:en blir en strategi för hela Norrbotten och inte enbart för vissa delar – strategin ska ge förutsättningar för utveckling i hela länet. Bland deltagarna finns dels synen att satsningar i en del av länet också gynnar övriga delar, men även uppfattningen att det inte alltid är så. Det finns förståelse för att prioriteringar måste göras mellan olika satsningar, men samtidigt är det viktigt att hela länet synliggörs i strategin och att synergieffekter tas tillvara. En del aktörer ser det dock som ett problem om strategin blir för snäv i prioriteringarna eftersom de som hamnar utanför också exkluderas från möjligheten att söka bidrag kopplade till strategin. I anslutning till detta finns även behovet av att hantera målkonflikter mellan olika näringar, till exempel rennäringen och olika naturresursnäringar.

Transportinfrastrukturen ses som en särskilt viktig fråga för att hela länet ska leva eftersom den underlättar för positiva synergier att skapas mellan olika länsdelar. Universitetet har också en mycket viktig roll i att bidra till utveckling i hela länet.

I dialogerna har frågan om hur strategin stödjer småskaliga näringar dykt upp. Det handlar till exempel om hantverksnäringar som inte har så stor tillväxtpotential men som ändå utgör en viktig sysselsättning i vissa områden – hur kan strategin bidra till dessa näringars fortlevnad?

Ett område som beskrivs som underutnyttjat är gränsområdet Haparanda-Torneå och den nya järnvägen Haparandabanan. Här betonas vikten av att inte se för ensidigt på länet utan även ta in de utvecklingsmöjligheter som följer av länets geografiska läge med landsgränsen till Finland.

Sammanfattning av behov

Beredningen har i sin analys sökt svar på uppdragets frågeställning: Vilket behov har olika aktörer inom regional utveckling när det gäller kunskap om struktur och processer, mötesplatser och påverkansmöjligheter vid framtagningen av en ny regional utvecklingsplan (RUS)?

De behov som identifierats sammanfattas i nedanstående punkter:

- Det finns behov av kunskap om strategins syfte och funktion. Strategin behöver synliggöras och marknadsföras.
- Det finns önskemål om möjlighet till både fysiska och digitala dialogmöten samt till möten kvällstid. Utkast på strategin bör skickas på remiss.
- Det finns intresse av att få återkoppling av tidigare utvecklingsstrategi – vad kan vi lära av det som redan gjorts? Hur kan vi bli bättre på att lära av varandra?
- Aktörerna efterfrågar regionalt ledarskap för länets utvecklingsfrågor. Det finns behov av ökad samverkan och samordning i utvecklingsarbetet samt ett utökat samarbete mellan kommuner.
- Det finns behov av att perspektiv från hela länet får gehör i framtagandet av strategin samt att den bidrar till att skapa förutsättningar för utveckling i hela länet.
- Strategin kan fylla ett behov av nytänkande kring länets utveckling och bidra till att synliggöra framtida möjligheter.

Tacklista

Framtidsberedningen vill tacka alla som medverkat i beredningens dialoger och bidragit med kunskap till verksamhetsrapporten.

Arvidsjaur

Per Ågren, Pear Carrot Ltd FinnCham Hong Kong

Maria Isaksson, Degrees North

Helene Lundmark, MDH Bygg

Sandra Laestander, Hotell Laponia

Kommunen:

- Peter Manner
- Stina Johansson
- Ann Engberg
- Glen Eriksson
- Britta Lundgren

Arjeplog

Ann-Christin Blind, Svaipa sameby

Kommunen:

- Britta Flinkfeldt, kso
- Peter Andersson
- Ann Karlsson
- Fredrik Westerlund
- Lena Sundström

Boden

Monica Stubé, Mediabranschen

Peter Engström, Ski camping, Boden camping/bad

Ann-Charlotte Norberg, vd Skogså friförskola

Kommunen:

- Inge Andersson, kso

Gällivare

Sven-Erik Svensson, Nord Polymer AB

Eva Olsson, Visit Lapland Expandum

Henry Ömalm, North Business Arena

Kommunen:

- Mats Pettersson, kommunchef
- Bernt Wennström, näringslivsheten
- Annika Oskarsson

Haparanda

Kommunen:

Peter Waara, kso

Hans Kenttä, tf. kommunchef

Peter Juntti, näringslivschef

Jokkmokk

Sameslöjdsstiftelsen Duodji

Ulf Hägglund, Strukturm

Hotel Vuollerim

The Villige Team AB

Dalvadis ekonomiska förening

Fia Kaddik, sameslöjdare

Hotel Akerlund

Lapland Vuollerim

Mathantverkshuset Vuollerimdelikatesser

Arctic Circle Products ekonomisk förening/

Polcirkeln gårdsprodukter

Kalix kommun

Tommy Nilsson, kso

Jan Nilsson, vice kso

Martin Spegel, Miroi

Jonas Qvist, Kalix Bygg & plåt Invest AB

Birgitta Johansson, Företagarna

Kommunen:

- Birgitta Larsson, näringslivschef

- Maria Andersson, kommundirektör

Kiruna

Stefan Sydberg, vice kso

Jennie Wikström, Abisko Scientific Research Station

Daniel Rosenfors, vd Kiruna Lappland

Stefan Gustavsson, strateg Esrange

Ulf Nygren, Esrange

Luleå

Peter Ekman, Sweco och Luleå Näringslivsbo-
lag branschråd

Kommunen:

- Niklas Nordström, kso

Luleå Tekniska Universitet:

- Erik Höglund
- Birgitta Bergvall Kårebom
- Cathrine Norberg
- Roland Larsson
- Monica Johansson

Pajala

Jan Larsson, kso
Anna Kumpula Kostet, vice kso
John Erik Kostenniemi, företagare
Åsa Allan, vd Kaunis Iron

Kommunen:

- Erik Mella, näringslivsstrateg
- Janus Brandin, tf. kommunchef

Piteå

Peter Lindbäck, Lindbäcks
Hans Hansson, Swerea SICOMP
Kristina Falk, Svevind
Helena Karlberg, Piteå Science Park
Christina Skoog, Skoogs City Hotell
Roger Norén, Acusticum
Elin Johansson, PiteUnika
Per Hallkvist, Destination Piteå

Kommunen:

Anders Lundkvist, vice kso

Älvsbyn

Kent Johansson, Älvsbyhus AB
Lilian Nilsson, Polarbröd AB
Berit Artelius, politiker (C)

Kommunen:

- Helena Öhlund, kso
- Sofia Lundberg
- Peter Lundberg, Varumärket Älvsbyn

Övertorneå

Kerstin Sipola, Programmet Tornedalen 2020
Ulric Hietala, företagare och LRF-ordförande
Leif Lahti, Utbildning Nord
Pia Huuva, Restaurang Utblick och vd Företa-
garna Övertorneå
Bengt Aili och Henry Huuva, Bastubaletten

Kommunen:

- Stig Kerttu, näringslivschef

Överkalix

Anna Jakobsson, politiker (S)
Chistina Hjelm, politiker (C)

Kommunen:

- Mikael Larsson, kso
- Bo Häggroth, näringslivschef

www.norrbotten.se